

ڪليڪٽو



سرڪاري تعليمي ادارن جي سھائتا لاءِ ايڊاپٽ اي اسڪول پروگرام پُر عزم

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن جو ايڊاپٽ اي اسڪول پروگرام (اي اي ايس پي) ابتدائي ڪنيل قدامت منجهان هڪ آهي جيڪو نجي سيڪٽر ۽ ڪميونٽيز کي سرڪاري اسڪولن جي بهتري لاءِ پاڻ سان گڏ ڪڍي هلي ٿو، جنهن تحت موجوده ۽ 31 نون اسڪولن لاءِ پيشقدميون ڪندي سنڌ جي مختلف حصن ۾ هنج وٺرائڻ وارا مرحلا طئه ڪيا آهن.

هن پروگرام تحت سنڌ جي 11 ضلعن ۾ 163 ساٿي اسڪولن لاءِ جاري رهندڙ اسڪولن جا دورا ۽ اسٽيڪ هولڊرز سان ملاقاتون ڪرڻ جو بندوبست ڪيو ويو، اسڪولن جي دورن ۽ ملاقاتن جو مقصد اسڪول اسٽاف ۽ هنج وٺندڙن کي اسڪول جي حوالي سان پيش ايندڙ مشڪلاتن ۾ سندن رهنمائي ڪرڻ آهي. ان کانسواءِ 80 اي اي ايس پي اسڪولن جي ڊيٽا کي گڏ ڪرڻ جو بندوبست ڪيو ويو جنهن ۾ شاگردن جي داخلا، استادن جي حاضري ۽ گڏوگڏ معياري ۽ مقداري پئماني واري ڊيٽا کي پڻ شامل ڪيو ويو ته جيئن مستقبل ۾ هن ڊيٽا کي سامهون رکندي پيشقدميون ڪيون وڃن.

هن پروگرام ذريعي سرڪاري اسڪولن جي استادن کي ابتدائي ننڍپڻ جي نشوونما / ترقي جي تصور، نصابي مضمونن جي تصورن تحت تربيتون پڻ ڪرائڻ جو بندوبست ڪيو ويو ته جيئن سرڪاري اسڪولن جي استادن جي پيشيورائي ترقي ٿئي ۽ ڪلاس رومز ۾ معياري تعليم کي اڳتي وڌڻ جو دڳ ملي.

ايس اي ايف پاران پوئين 6 مهينن دوران جيڪي نوان اسڪول هنج وٺايا ويا تن جي تفصيل هن ريت آهي:

- سوسائٽي فار سائنس ايجوڪيشن اينڊ ريسرچ پاران بدين ضلعي ۾ 4 اسڪول هنج ورتا ويا.
- فرينڊز هيومن ڊولپمينٽ آرگنائيزيشن پاران مٽياري ۾ 4 اسڪول هنج ورتا ويا.
- سنڌ هيلٿ اينڊ اينٽرپرائيز ڊولپمينٽ آرگنائيزيشن پاران مٽياري ۾ 4 اسڪول هنج ورتا ويا.
- فنڊامينٽل هيومن رائٽس ۽ رورل ڊولپمينٽ ايسوسيئيشن پاران بدين ۾ 5 اسڪول هنج ورتا ويا.
- جناب فيصل راجڙ طرفان ميرپورخاص ۾ هڪ اسڪول هنج ورتو ويو.
- وليج ڪميونٽي ڊولپمينٽ آرگنائيزيشن پاران 2 اسڪول ميرپورخاص ۾ هنج ورتا ويا.
- يوٿ ويلفيئر آرگنائيزيشن پاران ميرپورخاص ۾ 2 اسڪول هنج ورتا ويا.
- رورل ڊولپمينٽ ڪوارڊينيشن ڪائونسل سنڌ پاران حيدرآباد ۾ 3 اسڪول هنج ورتا ويا.
- بلڙي ايجوڪيشن هيلٿ اينڊ رورل ڊولپمينٽ آرگنائيزيشن پاران نٿي ۾ 1 اسڪول هنج ورتو ويو.
- پاڪستان آرگنائيزيشن فار رورل ايڊوانسمنٽ اينڊ بيٽرمينٽ پاران سکر ۾ 2 اسڪول هنج ورتا ويا.
- هيومن رائٽس فورم پاران ڪراچي ۾ 1 اسڪول هنج ورتو ويو.
- اي- نيوز پيپر پاران ڪراچي ۾ 2 اسڪول هنج ورتا ويا.

اي اي ايس پي پاران هنج ورتل سڀني اسڪولن ۾ ڪمپيوٽر جي تعليم لاءِ مڪمل توجهه سان ڪوششون ورتيون پيون وڃن ان سلسلي ۾ ڪارپوريت سيڪٽر سان رابطا جوڙيا ويا جنهن جي نتيجي ۾ فلپس پاڪستان پاران 10 ڪمپيوٽر عطيو ڪيا ويا ۽ ڪمپيوٽر ليب جو سٽ اپ پڻ ڪرائي ڏنو ويو ان کانسواءِ ڪيترن ئي اي ايس پي اسڪولن ۾ ڪمپيوٽر جي بنيادي مهارتن جا ڪورس پڻ فلپس جي سهڪار سان مرتب ڪرايا ويا. ان کانسواءِ اي اي ايس پي پاران پنهنجي ساٿي اسڪولن جي شاگردن لاءِ گرمي جي مند واري ڪئمپس جو بندوبست ڪيو ويو، هي بندوبست ساٿي ايس جي اوز جنهن ۾ جستجو، تعليم سب ڪي لٽي، ڊيلٽا ايجوڪيشنل ٽرسٽ ۽ ٽيچ فار پاڪستان شامل هيون جو سهڪار رهيو جنهن ۾ تفريحي سرگرمين جنهن ۾ آرٽ، تقريرون ۽ مصوري جي ڪلاسن جو بندوبست ڪيو ويو هو جن ۾ شاگردن پريور حصو ورتو ۽ صحت بخش تفريح جا مزا ماڻيا.

ايس اي ايف پنهنجي شروع ڪيل سڀني پروگرامن ۾ صحت جي حوالي سان هميشه کان ڪوششون وٺندو رهيو آهي ۽ صحت کي مثبت سکيا سان پڻ جوڙي ٿو ته جيئن ٻار صحتمند ماحول ۾ صحتمند روين سان اڳتي وڌن. ان سلسلي ۾ ساٿي ايس جي او جستجو جي تعاون سان جولائي ۽ آگسٽ وارن مهينن ۾ اي اي ايس پي جي اسڪولن ۾ صحت ڪئمپون لڳرائڻ جو بندوبست ڪيو ويو، جنهن ۾ شاگردن سان گڏ ڪميونٽي جي فردن کي پڻ چڪاسيو ويو. ان کانسواءِ ايس اي ايف پاران يوني ليور جي سهڪار سان اي اي ايس پي جي 120 اسڪولن گلوبل هينڊ واش ڊي ۾ حصو ورتو. هٿ ڌوئڻ واري هي سرگرمي پورو مهينو جاري رهي جنهن ۾ 8000 شاگردن هٿ ڌوئڻ جي مشقن ۽ ان جي فائدين کان آگاهي حاصل ڪئي، ان سلسلي ۾ لائيف بوا ۽ پاران هٿ ڌوئڻ وارو مواد پڻ رکيو ويو ۽ اهو شاگردن ۾ ورهايو ويو ته جيئن صفائي جي عادت کي هٿي ملي.

سرڪاري ۽ نجی شراڪتداری ذریعی تعلیم ۾ سڌرا



هن معلومات مان مڪمل فائدو حاصل ڪيو وڃي.

عالمي بئنڪ پاران پروجيڪٽ جي فيز 1 ۽ 2 جي اسڪولن ۾ پيئڻ جي صاف پاڻي جي ضرورت کي پورو ڪرڻ لاءِ 700 واٽر فلٽر ڏيڻ جو اعلان ڪيو ويو. واٽر فلٽر ورهاڻڻ جي مقصد لاءِ دستري بيوٽر ڪمپني سان معاهدو ڪيو ويو ۽ اسڪولن جي بيس لائين سروي پڻ شروع ڪئي وئي. پروجيڪٽ پاران پابندي سان انسپيڪشن دوران جو بندوبست پڻ ڪيو ويو جنهن جو مقصد اسڪولن کي پيش ايندڙ مسئلن کي وقت سر حل ڪرڻ ۽ طبعي ۽ سماجي سکيا جي ماحول جي معيار جي خاطر ڪرائڻ هو. تنهن کانسواءِ معياري تعليم جي پهچ کي يقيني بنائڻ لاءِ استادن کي تربيتن ڪرائڻ جو بندوبست پڻ ڪيو ويندو رهيو آهي. پروجيڪٽ پاران تمام اسڪولن جي شاگردن جي تشخيص کي هڪ هنڌ گڏ ڪرڻ جو منصوبو جوڙيو ويو، ان سلسلي ۾ ضلعي سطح تي انٽرپريٽيوز ۽ استادن لاءِ هن سرگرمي ڪرائڻ لاءِ تعارفي ويهڪن جو بندوبست ڪيو ويو. انهن ويهڪن ۾ کين تفصيل کان آگاه ڪيو ويو ۽ هن تشخيصي سرگرمين جي طريقيڪار ۽ اسڪول جي اسٽاف جي ذميواري بابت تفصيل سان ڳالهه ٻولهه ڪئي وئي. ان کانسواءِ ايس اي ايف پاران اسڪولي

ايس اي ايف جي ڪنيل اهم قدمن ۾ سرڪاري ۽ نجی شراڪتداری ذریعی پروموتنگ پرائيوٽ اسڪولنگ ان رول سنڌ (پي پي آر ايس) پروجيڪٽ، سنڌ ايجوڪيشن ريفارمز پروگرام 2008-09 جي حصي طور فيز 1، 2 ۽ 3 شروع ڪيو ويو ۽ هيٺ تائين 450 نجی اسڪول هن پروگرام ذریعی سماتا حاصل ڪري رهيا آهن. هي پروجيڪٽ سنڌ جي 10 ضلعن جي ڏورانهن علائقن ۾ اسڪول هلائي رهيو آهي. هي پروجيڪٽ هر ٻار مالي سماتا ڏيندو پيو اچي؛ ان کانسواءِ انٽرپريٽيوز ۽ ٽيچرز جي پيشيورائي ترقيءَ سان گڏ اسڪولن لاءِ تعليمي مواد پڻ فائونڊيشن فراهم ڪندو پيو اچي.

جولائي کان ڊسمبر 2012 تائين جون سبسڊيز، پي پي آر ايس جي تنهنن فيزن جي اسڪولن کي جاري ڪيون ويون. ڇاٽلڊ پروفائيل سرگرميون ضلعي سطح تي ڪيون ويون. نون شاگردن جي داخلا جا انگ اکر ۽ 65000 کان مٿي شاگردن جي تصويرن سميت گڏ ڪيل معلومات ڊيٽا انٽري فرم کي موڪلي وئي ته جيئن هو ان کي ڊجيٽل فارميٽ ۾ آڻين. سڀني شاگردن لاءِ ذاتي بار ڪوڊڊ پروفائيل مليل معلومات تحت تيار ڪئي ويندي ته جيئن اسڪولن جي حقيقي داخلا جي ريكارڊ کي يڪجا ڪري مستقبل ۾ تيندڙ تشخيص ۾

رڪنڊڙن نگران جيڪي امتحان جي نگراني ڪندڙ هوندا ڪي چونڊيو ويو؛ جن ڪي هن سرگرمي جي تفصيلات فراهم ڪئي ويندي آهي سرگرميون 2013ع جي شروع ۾ ڪرائڻ جي منصوبا بندي ڪئي پئي وڃي.

سطح تي تشخيصي سرگرمي ڪرائڻ لاءِ ٻاهرين نگران امتحان ڪي عارضي طور تي اجرت ڏئي رکيو ويندو، ان سلسلي ۾ ڪراچي ۽ سکر ۾ انٽرويو پڻ ڪرايا ويا، انهن انٽرويو ۾ وڏي انگ ۾ نوجوانن شرڪت ڪئي جن مان 80 مهارت

1300 نجی اسکولن لاءِ سہائتا

جيڪي اسڪول ڪوڊ سميت جمع ڪيا ويا ته جيئن ڪٿي به ڪا غلطي نه ٿئي ۽ اسڪولن جا فارم گڏجي نه وڃن. ڪوڊ لڳل فارم ڏيئا انٽري فرمز ڪي موڪليا ويا ته جيئن انهن ڪي ڪمپيوٽر ذريعي محفوظ ڪري مستقبل جي تشخيص واري مرحلي ۾ ڪم آڻجي.

پروگرام اسٽاف بنيادي سطح تي اسٽيڪ هولڊرز سان مسلسل رابطي ۾ رهيا ته جيئن اسڪول جي حوالي سان پيش ايندڙ ڪنهن مشڪل جيڪا انتظامي يا مئنجمينٽ سطح جي هجي ڪي فوري طور تي حل ڪيو وڃي. فيلڊ وزٽ ۽ سکيا واري سہائتا جا دورا پڻ فيلڊ آفيس جي اسٽاف پاران ڪيا ويا.

پروگرام جي مڪمل ٿيڻ بعد به فنڊ جاري ڪرائڻ لاءِ ڪوششون جاري رکيون ويون ۽ ان دوران 150,000 ٻارن جيڪي سنڌ جي 23 ضلعن منجهان آهن تن ڪي مفت معياري تعليم آڻي ايل ايل پي اسڪول نيت ورڪ پاران مهيا ڪئي پئي وڃي.

انتي گريٽيڊ ايجوڪيشن لرننگ پروگرام (آئي ايل پي)، سرڪاري نجی شراڪتداری تحت 1300 نون ۽ موجود نجی اسڪولن (پرائمری، ايليمينٽري ۽ سيڪنڊري) جي سہائتا ڪري ٿو. هن پروگرام ذريعي صوبي اندر معياري تعليمي سہولتن کي اثرائتي طريقي سان پهچايو پيو وڃي.

پوئين ڇهن مهينن ۾ آئي ايل پي جي ساٿي اسڪولن کي تعليمي مواد ڪلاس رومز تي آویزان ڪرڻ ۽ شاگردن لاءِ ڏنو ويو. درجہ بندي تحت (پرائمری، ايليمينٽري ۽ سيڪنڊري) سکيا وارو مواد صوبي ۾ موجود اسڪولن کي فراهم ڪيو ويو؛ جنهن ۾ تصويري چارٽس، فليش ڪارڊ ۽ ڪتاب شامل هئا. سکيا جو هي مواد نصاب تحت تيار ڪيو ويو آهي ته جيئن شاگردن کي پنهنجي نصاب کي سمجهڻ ۾ آساني ٿئي. ان کانسواءِ وڌيڪ 85000 هزار اسڪول بيگ ساٿي اسڪولن جي شاگردن کي ڏنا ويا.

شاگردن جا پروفائيلنگ فارمز جيڪي اسڪولن ۾ ورهيا ويا هئا سي مڪمل ٿيڻ کانپوءِ واپس ورتا ويا. هڪ هزار کان مٿي اسڪولن مان 136000 فارمز

ڏوه ۽ خطا کي ختم ڪرائڻ جي ڪوشش



جي ٻاهر نڪرڻ کانپوءِ کين بهتر زندگي گذارڻ لاءِ عملي مهارتون جن لاءِ ضروري تعليم پڻ ڏني پئي وڃي ته جيئن اهي معاشري ۾ عزت واري زندگي گذاري سگهن. ايس جي ايس پي پاران جيل اسڪول ۾ هيٺن تائين 30 کان 40 ڇوڪرا داخل ڪيا ويا آهن جن جي عمر 8 کان 18 تائين آهي. ان سلسلي ۾ گڏيل ۽ تيز ترين نصاب تحت گريڊ 5 لاءِ قومي نصاب کي انهن شاگردن لاءِ 18 مهينن جي عرصي ۾ پڙهائڻ جو بندوبست ڪيو ويو آهي. تنهن کانسواءِ فائونڊيشن پاران ٽيڪسٽ بڪ، اضافي سکيا وارو مواد، پڙهائڻ لاءِ اسٽادن جي

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن گذريل ويهن سالن کان اها ڪوشش ڪندو پيو اچي ته هو صوبي جي پنٿي پيل علائقن ۾ بنيادي ۽ معياري تعليم جي پمچ ڪي يقيني بڻائي. پنهنجي انهي ڪوششن کي ڪڍي ڪري جيل انتظاميه جي تعاون سان معاشري جي انتهائي نظر انداز ٿيل نوجوان قيدين لاءِ سکر جيل اسڪول پروجيڪٽ (ايس جي ايس پي) شروع ڪيو ويو. هن پروجيڪٽ جو مقصد انهن نوجوان قيدين کي سندن اصل زندگي ڏانهن موٽائڻ ۽ کين ٻيهر ڏوه ۽ خطا ڪرڻ کان روڪڻ آهي. ايس جي ايس پي پاران ٻارن ۽ نوجوان قيدين

پر تي ۽ سندن مهارتن ۾ اضافي لاءِ تربيتون ڪرائڻ ۽ پروجيڪٽ جي سار سنڀار ۽ انتظامڪاري جي نظرداري ڪرڻ شامل آهي. شاگردن جي تعليم سان گڏ ڪين غير نصابي سرگرميون پڻ ڪرايون وينديون آهن جن جو سندن صحت ۽ سوچ تي مثبت اثر ٿئي ٿو ۽ انهن ۾ ٽيم ورڪ ۽ ضابطو پيدا ٿيندو.

هٿ جي هنر جي سکيا ڄاڻو ۽ ماهر قيدين پاران ٻين ڏوهن ۾ واڙيل قيدين کي ڌيارڻ لاءِ پڻ بندوبست ڪيو ويو آهي. انهن سکيا واري سيشن ۾ ڪين سنڌي توپي تيار ڪرڻ، چاببن جو چلو، وارن جا ڪلپس بندوڦن جا بيلٽ ٺاهڻ

سيڪاريا ويندا آهن. نصابي ۽ تفريحي سرگرمين جي جانچ پڙتال ۽ مشاهدو پڻ ايس جي ايس پي جي جاري رهندڙ اسڪولي دورن ۾ شامل آهن. ان کانسواءِ قيدي شاگردن جي تعليم جي حوالي سان تشخيصي سرگرمي پڻ سرانجام ڏني ويندي جنهن ۾ قيدي شاگردن کي مهيا ڪيل ابتدائي تعليم جي حوالي سان سندن ڪارڪردگي کي جانچڻ ۽ سکيا ۾ بهتري جي نتيجن کي پرکڻ هو. هن سرگرمي ڪرائڻ جا مقصد اهي هئا ته هيٺن تائين ڪين جيڪو ڪجهه پڙهايو ويو آهي ان بعد سندن موت ڪهڙي آهي ۽ جتي ڪنهن گهٽتائي جا امڪان آهن تنهن کي دور ڪرڻ لاءِ ڪوشش وٺڻ شامل آهن.

ابتدائي ننڍپڻ جي تدريس ڏانهن وڪ

پگهارون مهيا ڪيون ويون آهن. پگهارون ورهاڻو واري سرگرمي دوران شاگردن جي داخلا، استادن جو پروفائيل ۽ اي ايل پي جي ساٿي اسڪولن جي حاضري جا انگ اکر گڏ ڪيا ويا. حيدرآباد ۽ خيرپور آفيسن ذريعي 150 اسڪولن کي تعليمي مواد پڻ موڪليو ويو، جنهن ۾ راندر روند (چلڊرن نيوز ليٽر)، صحت، صفائي، حفاظت متعلق چارٽس ۽ گيم بورڊ شامل هئا. تعليمي مواد جي موڪلڻ جو مقصد پاڻ مرادو سکيا وارو ماحول جوڙڻ ۽ اضافي پڙهڻ واري مواد ذريعي شاگردن ۾ پڙهڻ جي عادت کي بهتر بنائڻ مقصد هو.

پبلڪ سيڪٽر ڊولپمينٽ پروگرام 2007-08ع تحت ارلي لرننگ پروگرام (اي ايل پي) جو افتتاح ڪيو ويو جنهن ذريعي ابتدائي ننڍپڻ جي تعليم جي فريم ورڪ تحت سرڪاري اسڪولن ۾ خاص طور تي ڪچي ڪلاس، گريڊ 1 ۽ 2 لاءِ جسماني ۽ تدريسي ماحول بهتر بنائڻ شامل آهي. اي ايل پي ذريعي ٽنڊو محمد خان، بدين، خيرپور، نوشهروفيروز ۽ گهوٽڪي جا 10000 کان مٿي شاگردن ۽ 450 استاد سڌو سنئون فائڊو حاصل ڪيو. صوبي جي 5 ضلعن ۾ پروگرام پاران ليڊ ٽيچر ۽ اسسٽنٽ ٽيچر کي سندن ڪانٽريڪٽ جي مطابق

پورهيت ٻارن جي زندگي کي بهتر بنائڻ

حصول ورتو جنهن ۾ شاگرد، سندن ڪٽنبن ۽ ٻين ڪميونٽي ميمبرن شرڪت ڪئي. هن ويهڪ جو بندوبست ڇانڊ اينڊ ايسوسيئيشن ۽ اين آئي سي ايڇ ڪراچي جي ماهرن پاران ڪيو ويو جن نقصان ڏيندڙ شين (جهڙوڪ گهٽڪو، پان ۽ سوپاري وغيره) جي خطرناڪ نتيجن جنهن ۾ منهن جي ڪينسر بابت آگاهي فراهم ڪئي وئي. هن ويهڪ کانپوءِ مائرن انهن نقصان ڏيندڙ شين کي پنهنجي ۽ پنهنجي ٻارن جي حوالي سان هاجيڪار سمجهڻ شروع ڪيو ته واقعي انهن جي روزاني جي استعمال سان ڪيترو نقصان ٿي سگهي ٿو. وڌيڪ اهو ته پروگرام پاران اين جي او ”آهنگ“ سان معاهدي تي صحيحون ڪيون ويون. هي اين جي او زندگي جي مهارتن جي تعليم (ايل ايس بي اي) تي ڪم ڪري رهي آهي جنهن تحت هدف ڪيل ڪميونٽي ۾ جنسي ۽ تخليقي صلاحيت واري صحت بابت آگاهي فراهم ڪئي ويندي آهي. ان حوالي سان ڪليپ پاران ڪميونٽي لاءِ سجاڳي وارا سيشن ۽ ٽيچرز لاءِ تربيتن ڪرائڻ جا پروگرام منعقد ڪرايا ويندا. هن تربيتن ۾ جنسي ۽ تخليقي صلاحيت جي صحت ۽ ابلاغ جي ضروري مهارتن جي حوالي سان ويهڪ ڪرائي ويندي جنهن سان ٽيچرز کي ڄاڻ ۾ اضافو ٿيندو ۽ اهي ڪميونٽي ۽ پورهيت ٻارن کي ان حوالي سان حساس موضوعن تي سولائي سان ڳالهه ٻولهه ڪري سگهندا.

ايس اي ايف جو ڇانڊ ڊولپمينٽ سينٽر (سي ڊي سي) 2001ع ۾ ڇانڊ ليبر ايجوڪيشن پروگرام (ڪليپ) تحت شير شاهه ڪراچي ۾ شروع ڪيو ويو، پروگرام کي اهڙي طرح سان مرتب ڪيو ويو آهي جو انهي ذريعي پورهيت ٻارن ۽ سندن ڪٽنبن جي زندگي کي بهتر بنائڻ جا مقعا فراهم ڪيا ويا آهن ۽ پورهيت ٻار جتي پورهيو ڪن ٿا ۽ پنهنجي ڪٽنب جي مدد ڪندا رهندا آهن تن کي ان ڪم تان نه هٽايو ويندو آهي پر ڪين سندن فارغ وقت جي مناسبت سان ڪين مرڪز ۾ پڙهڻ ۽ سکڻ جا مقعا فراهم ڪيا ويندا آهن. سي ڊي سي 300 پورهيت ۽ گهٽين ۾ ڦرندڙ ٻارن کي تعليمي، تفريحي ۽ هر نصابي سرگرميون، ڪائونسلنگ واريون خدمتون ۽ صحت جي سهولتون مهيا ڪندو پيو اچي.

سي ڊي سي جي شاگردن جي تشخيص پڻ ڪرائي وئي ته جيئن شاگردن جي سکيا واري ڪارڪردگي کي جانچي سگهجي، 326 شاگردن مان 293 شاگردن امتحان ۾ حصو ورتو جنهن مان 75 سيڪڙو شاگردن پيپر پاس ڪيا جن کي اڳتي جي ڪلاس ۾ موڪليو ويو. تنهن کانسواءِ تفريحي سرگرمين ڪرائڻ جو بندوبست پڻ ڪيو ويو ته جيئن شاگردن جي ڪارڪردگي ۽ ترقي ۾ اضافو ٿئي. تنهن کانسواءِ بين الاقوامي خواندگي ڏيهه ٿو تمام گهڻي جوش

۽ جذبي سان ملهائيو ويو جنهن جو مقصد پورهيت ٻارن ۽ ڪميونٽي کي تعليم جي اهميت کي اجاگر ڪرڻ هو. تنهن کانسواءِ سي ڊي سي ۾ يونيورسل چلڊرنز ڊي پڻ ملهائيو ويو جنهن ۾ ٻارن جي حقن، والدين طرفان بهترين پالنا ۽ ڪم ڪرڻ واري هنڌ جو محفوظ ماحول جي حوالي سان ويهڪون ڪيون ويون.

سي ڊي سي پاران شير شاهه ڪميونٽي جي لاءِ حسب معمول سجاڳي واريون گڏجاڻيون ڪندو پيو اچي. تازوئي انهي سلسلي ۾ هڪ ويهڪ ”منهن جو ڪينسر (اورل ڪينسر)“ جي حوالي سان ڪرائڻ جو بندوبست ڪيو ويو جنهن ۾ 100 کان مٿي فردن



عورتن جي پاڻپرائپ لاءِ ڪيل عزم

مددگار ثابت ٿيندا جنهن سان سڪندڙن عورتن کي بهتري ٿيندي. پروگرام پاران اسٽيشنري ۽ بيگن واپس جي تمام مرڪزن جي نون سڪندڙن ۾ ورهايا ويا.

اجلي راهين (نو خوانده بالغن جي لاءِ پبليڪشن) تي تفهيمي مهارتن ۾ اضافي وارو ورڪشاپ واپس فيسليٽيز لاءِ ڪرائڻ جو بندوبست ڪيو ويو، جنهن ۾ فيسليٽيز پاران حصو ورتو ويو جنهن ۾ نصاب جي ڄاڻڪاري مهيا ڪئي وئي جنهن ۾ خاص طور تي مهاورن ۽ ننڍن جملن ۽ اخبارن تراشين کي مشڪل ڳالهه کي آساني سان سمجهائڻ وارا طريقا ٻڌايا ويا. ان کانسواءِ فائونڊيشن پاران خصوصي طور تي واپس جي ٽيچرز لاءِ انڪم جنريشن جي مهارتن واري تربيتن جو بندوبست ڪيو ويو جنهن ۾ ڪين آرٽس ۽ ڪرافٽس جي مهارتن ۾ اضافي بابت آگاهي فراهم ڪئي وئي جنهن ۾ عورتن کي گهر ويني ڪيل هنري ڪم مان پئسا ڪمائڻ واريون تربيتون ڏنيون ويون انهن تيڪنيڪل تربيتن ۾ ٽيڪسٽائل ڊزائنگ، بلاڪ پرنٽنگ، فيبرڪ پينٽنگ، هٿ جي ڪڙهائي، جيولري تيار ڪرڻ ۽ موتين جو ڪم شامل هو. ايس اي ايڇ پاران انهن مهارتن جي منتقلي جو مقصد ڏورانهن علائقن جي عورتن کي معاشي طور تي پاڻپرو ڪرڻ آهي ته جيئن ان علائقي منجهان غربت جو خاتمو ٿي سگهي.

صوبي جي ڏورانهن علائقن ۾ غير رسمي تعليم

انگلش، اردو، سنڌي، رياضي، اسلاميات، سائنس ۽ سماجي اڀياس جي مضمونن مان امتحان ورتو ويو جن ۾ ڪل 2100 شاگرد آر بي سي ايس جي 100 اسڪولن مان شامل ٿيا. هن سرگرمي تحت پروجيڪٽ کي مدد ملندي جنهن تحت اها خبر پوندي ته شاگردن کي سکيا جو معيار ڪهڙو آهي ۽ جيڪڏهن منصوبابندي ۾ ڪا ڪمي بيشي آهي ته ان کي مستقبل ۾ درست ڪرڻ ۾ مدد ملندي جنهن سکيا واري عمل ۾ بهتري ايندي.

پروجيڪٽ پاران سکيا جو مواد جنهن ۾ استادن لاءِ فليش ڪارڊز ۽ صفائي جي حوالي سان معلوماتي مواد شامل هو. فليش ڪارڊ استان کي ڪلاس ۾ مضمون موجب مددگار ثابت ٿيندا ۽ صفائي جي حوالي سان معلوماتي مواد مددگار ثابت ٿيندو جنهن تحت اسڪول ۾ صفائي جي سرگرمين توڙي صاف سترو ماحول ڄڻ ۾ مدد ملندي. ان کانسواءِ چلڊرن نيوز ليٽر پڻ استادن کي ورهايو ويو جنهن ۾ حاصلات، ڪهاڻيون ۽ ڪلاس روم ۾ بحث مباحثي لاءِ نوان مثبت خيالات شامل هوندا آهن جيڪي استادن لاءِ ٻارن کي بنيادي تصور سمجهائڻ لاءِ مددگار ثابت ٿيندا. تنهن کانسواءِ آر بي سي ايس جي ٽيم پاران مواد / اسٽيشنري ۽ گڏوگڏ 12,000 اسڪولي ٽيلها آر بي سي ايس جي اسڪولن ۾ ورهايا ويا جيڪي شاگردن جي سکيا واري مواد کي ڪٽڻ لاءِ ڪم ايندا. ان کانسواءِ تدريسي نصاب جي ڪتابن ۾ سنڌي، اردو، انگلش، اسلاميات، سائنس، سماجي اڀياس ۽ رياضي جن جو تعداد 16150 ٿئي ٿو سي بهترين جي 3 سطح جي اسڪولن ۾ موڪليا ويا اهي اسڪول ڪراچي، خيرپور، سکر، لاڙڪاڻو، قمبر شهداد ڪوٽ، دادو ۽ ڄامشورو ضلعا شامل آهن.

تعليمي معيار کي وڌائڻ جي حوالي سان بهترين سطح 3 جي استادن لاءِ پروجيڪٽ جي 10 ضلعن ۾ هڪ ئي وقت تربيتن ڪرائڻ جو بندوبست ڪيو ويو. ان کانسواءِ 250 تيز ترين استادن لاءِ ساڳئي وقت ۾ هڪ ريفريشر جو بندوبست پڻ ڪيو ويو هو. هن تربيتن جو مقصد، بهترين ۽ تيز ترين استادن جي مهارتن ۾ اضافو ڪرڻ ته جيئن معياري پڙهائڻ ۽ سکيا جي خاطري ٿئي ۽ استادن کي روزاني جي مضمونن پڙهائڻ جي منصوبابندي جي ڪلاس روم جي انتظامڪاري بابت ڄاڻڪاري ڪرڻ هو.

ايس اي ايڇ جو وومينز ٽريسي اينڊ ايمپاورمينٽ پروگرام (وليپ)، ڏورانهن علائقن جي بالغ عورتن جي تعليم ۽ ذاتي ترقي جا موقعا فراهم ڪري رهيو آهي ۽ خاص طور تي عورتن جي پاڻپرائپ لاءِ ڪم ڪري رهيو آهي. ان کانسواءِ هن پروگرام تحت 13 وومينز ٽريسي اينڊ ايمپاورمينٽ سينٽرز (وليپ) سيوهڻ ۽ ملير جي ترقي کان وانهيل علائقن جي 380 ڪميونٽي جي عورتن لاءِ سکيا جا موقعا فراهم ڪري رهيا آهن. ان کانسواءِ گڏيل نصاب واپس جي تمام مرڪزن ۾ جاري ڪيو ويو آهي جنهن سان ملينيم ڊويلپمينٽ گولز (ايم ڊي جينز) جي ڪافي اهم نقطن جنهن ۾ بنيادي صحت جي سهولت، ابتدائي ننڍڙن جي تعليم ۽ عورتن جي پاڻپرائپ جي تعليم ۽ هنري مهارتن جي نقطن کي پورو ڪرڻ جي ڪوشش ڪئي پئي وڃي.

واپس مرڪزن ۾ تشخيص جو آخري مرحلي جو بندوبست ڪيو ويو جنهن ۾ 388 سکيا حاصل ڪندڙن مان 300 سکيا حاصل ڪندڙن امتحان ۾ حصو ورتو. ان سلسلي ۾ سکيا حاصل ڪندڙن کان خواندگي فنڪشنل ٽريسي جي قابليت جي تشخيص مختلف طريقن سان ڪئي وئي جنهن ۾ متعدد سوال، تصويرن ذريعي فهم، خال ڀريو، هڪ جهڙا، صحيح غلط، مختصر جواب ۽ پڙهڻ شامل هئا. هن تشخيص جا نتيجا پروگرام جي اصل صورتحال کي واضح ڪندا ۽ پروگرام جي حوالي سان مستقبل ۾ ڪجندڙ قدم ۽ منصوبابندي ڪرڻ ۾

ايس اي ايڇ جو رورل بيسڊ ڪميونٽي اسڪولز (آر بي سي ايس) پروجيڪٽ 2009ع ۾ ضلعي سطح تي ڪم ڪندڙ اين جي اوز جي شراڪتداري سان 4 سالن لاءِ شروع ڪيو ويو، جنهن جو مقصد سنڌ جي ڏورانهن علائقن جي اسڪول کان ٻاهر وارن ٻارن کي غير رسمي نصاب وسيلي مفت ۽ معياري تعليم جي سهولت فراهم ڪئي وڃي. ان حوالي سان هي پروگرام سنڌ جي



10 ضلعن (جنهن ۾ لاڙڪاڻو، قمبر، شهداد ڪوٽ، دادو، ڄامشورو، ڪراچي، حيدرآباد، ميرپورخاص، سانگهڙ، خيرپور ۽ سکر) ۾ 250 غير رسمي تعليم تحت اسڪول کوليا ويا. هن غير رسمي نصاب کي تيز ترين نصاب (پرائمري جي ٻارن جن جي عمر 3 کان 6 سال جي آهي لاءِ بهترين ۽ سيڪنڊري جي ٻارن لاءِ جن جي عمر 9 کان 15 سال آهي تن لاءِ تيز ترين) جنهن تحت پرائمري سطح جي مهارتن کي 3 سالن اندر قومي نصاب تحت پورو ڪرايو ويندو آهي. هن پروگرام ذريعي سٽوسٽون فائڊو حاصل ڪندڙن ۾ 500 استاد، 250 سپورٽ اسٽاف ۽ 14,000 کان مٿي شاگرد فائڊو حاصل ڪري رهيا آهن.

هڪ ئي وقت ۾ پروجيڪٽ جي 10 ضلعن ۾ 10 ڏينهن تي مشتمل تشخيصي سرگرمي ڪرائڻ جو بندوبست ڪيو ويو جنهن تحت تيز ترين جي پهرين بيچ جي شاگردن کان امتحان ورتو ويو. تشخيصي سرگرمي ذريعي شاگردن کان

جهلڪيون



ايداپٽ اي اسڪول جي فريم ورڪ ۽ گائيڊلائين بابت گڏجاڻي جو ڏيک



مير غلام علي ٽالپر کي ايم ڊي، ايس اي ايف پاران ايداپٽرس اپريسيٽيشن شيلڊ پيش ڪئي پئي وڃي



ايم ڊي، ايس اي ايف سان اڳوڻي برٽش ڪائونسل جي ڊائريڪٽر جي تعليم بابت ڪنيل قدم تي ڳالهه ٻوله



ناليوارا پبلسٽ، سنڌ ۾ تعليمي انتظامڪاري کي پيش ايندڙ مشڪلاتن بابت بحث مباحثو ڪندي



سينيئر ڊويلپمينٽ ايدوائيزر، ڊيفڊ، ڊاڪٽر فلپ پاول۔ ڊاوين، ايس اي ايف هيڊ آفيس ۾ گڏجاڻي دوران



ايس اي ايف مئنجمينٽ سان ڊاڪٽر خليل چشتي ريتائرڊ واٽرولوجسٽ، انڊيا ۾ جيل دوران تجربا اوربندي



پروفيسر ريحانه مغني، سر سيد احمد خان جي جديد تعليم جي اثرن بابت ڳالهه ٻوله ڪندي



بي بي آر ايس ٽيم سندن مهارتن ۾ اضافي لاءِ تربيتن جي ويهڪ ۾ حصو وٺندي



جناب سميل محمد علي، ”زين ڪون“ ۽ زين آرٽ جي اهم پهلوئن تي ڳالهه ٻوله ڪندي



اي سي اي جي اصولن تحت استادن جي مهارتن ۾ واڌاري لاءِ ويهڪ



ملڪ ۾ تعليم ۽ خواندگي جي صورتحال تي ناليوارا پبلسٽ بحث و مباحثو ڪندي



ايس اي ايف جي سکيا واري ويهڪ دوران جناب ڪريم امان ”امپيڪٽ آف مادرنتي آن اسلامڪ انٽيليجنچوئل ڊسڪورس“ جي موضوع تي ايس اي ايف ڊسڪورس ۾ ڳالهائيندي

جهلڪيون



مسٽر نڪ بلبروه غير ملڪي تربيتڪار، هڪ سرڪاري اسڪول ۾ ڪلاس روم لرننگ ايڪٽوٽي ڪرائڻ دوران



ايس اي ايف جا شاگرد، گلوبل هيٺڊ واش ڊي ۾ حصو وٺڻ دوران



ايس اي ايف جي ايداپٽ اي اسڪول پروگرام پاران خواندگي ڏيهائو ملهائيندي



لرننگ سپورٽ يونٽ، ايس اي ايف جي مئنيجمينٽ کي پريزنٽيشن ڏيندي



جناب ارشد محمود، آرٽس جي تعليم ۾ ان جي اهميت تي پنهنجا خيال اوريڻدي



سجڪٽ بيسڊ ڪامپيٽنيسز جي واڌاري لاءِ پي پي آر ايس جا ٽيچرز تربيت حاصل ڪندي



استادن جي پيشورائي ترقي جي اهميت تي ناليوارا پينلسٽ ۾ ويچار وٺيندي



سي ڊي سي جا ٻار سفاري پارڪ ۾ تفريحي دوري دوران



ايس اي ايف جي استادن پاران آر بي سي ايس جي اسڪولن لاءِ اسڪول سپورٽ وزٽ دوران



آئي ايل پي جي اسڪولن جي ٻارن لاءِ اسڪولي بيگز پهچايا وڃن



ايس اي ايف پاران آيل پي ٽيچرز کي پگهارون ڏيڻ ۽ معاهدي تي صحيح ڪرائڻ جو ڏيک



عورتن لاءِ انڪم جنريشن لاءِ مهارتن ۾ واڌاري واري تربيت دوران عورتون ڪم سکي رهيون آهن هي تربيت وليم پاران منعقد ڪرائي وئي جنهن ۾ رنگون والا ڪميونٽي سينٽر جو سهڪار رهيو

بهترين ۽ تيزترين نصاب جو تربيتي پروگرام



معياري تعليم جي حاصلات لاءِ اهو انتهائي ضروري آهي ته استادن جي صلاحيتن ۾ ڀرپور اضافو ڪيو وڃي ته جيئن اهو استاد ٻهراڙين ۾ موجود ڪميونٽي اسڪول پراجيڪٽ جي اسڪولن اندر تعليم جي واڌاري لاءِ شاندار خدمتون سرانجام ڏئي سگهي. سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن طرفان سنڌ اندر RBCS پراجيڪٽ ۾ ٻن قسمن جو نصاب پڙهايو وڃي ٿو، هڪ بهترين جنهن تحت 9 سالن کان گهٽ عمر جي ٻارن کي 3 سالن اندر پرائمري جي پنجن درجن تائين تعليم ڏني وڃي ٿي ۽ ٻيو نصاب تيزترين آهي جنهن تحت 9 سالن کان مٿي عمر وارن ٻارن کي 1 سال اندر پرائمري جي مڪمل تعليم ڏني وڃي ٿي.

آر بي سي ايس پراجيڪٽ جي 10 ضلعن ڪراچي، حيدرآباد، ڄامشورو، دادو، قمبر شهدادڪوٽ،

لاڙڪاڻو، سکر، خيرپور، سانگهڙ ۽ ميرپورخاص ۾ 10 کان 18 آڪٽوبر 2012 تائين استادن لاءِ 9 ڏينهن جو تربيتي ورڪشاپ منعقد ڪيو ويو جنهن ۾ 10 ٽي ضلعن جي 250 بهترين نصاب جي استادن ۽ 250 تيزترين نصاب جي استادن شرڪت ڪئي.

تربيتي ورڪشاپ ۾ تيزترين نصاب تحت پرائمري استادن لاءِ 3 ڏينهن جو ريفريشر ورڪشاپ منعقد ڪيو ويو جڏهن ته بهترين نصاب ليول 3 تحت پرائمري استادن لاءِ 6 ڏينهن جو تربيتي پروگرام منعقد ڪيو ويو. تيزترين نصاب جي استادن جي ريفريشر جو مقصد پرائمري ليول جي ڪتابن جي مواد ۽ سکيا جي تصورن کي وڌيڪ واضح ڪرڻ هو ته جيئن هڪ استاد مختلف

سرگرمين تحت سکيا جي موثر طريقن سان آگاه ٿئي ۽ سکيا جي گهٽ طرفن ۽ پراثر طريقن کي ڪلاس جي ڪمري اندر بهترين انداز سان سکياڻي سگهن. بهترين ليول 3 جي استادن لاءِ هر مضمون جي مواد کي وڌيڪ بهتر انداز سان سمجهڻ، موثر حڪمت عملي ذريعي پڙهائڻ ۽ رتابنديءَ تحت امتحان منعقد ڪرائڻ لاءِ ضروري هيو ته انهن جي گهٽ طرفي تربيت ڪئي وڃي ۽ انهيءَ بنياد تي 6 ڏينهن جي تربيت دوران استادن جي رهنمائي ڪئي وئي ته هو ڪيئن شاگردن کي متحرڪ طريقي سان پڙهائڻ ۽ سيکارڻ ۽ تعليمي حوالي سان وڌيڪ ڪاميابيون حاصل ڪرڻ لاءِ شاگردن کي ڳالهه بولڻ ۽ ٻين سرگرمين ذريعي پڙهائڻ ۽ شامل ڪن.

وڏي عمر جي سکيا وڻندڙن جي صلاحيتن ۾ اضافي لاءِ تربيتي ورڪشاپ



عورتن جي خواندگي ۽ ڀاڱ ڀرائپ واري پروگرام Women's Literacy & Empowerment Program طرفان 10 ڪميونٽي لرننگ سينٽرز جي وڏي عمر وارن کي سکيا ڏيندڙ استادن (LFS) جي 3 ڏينهن جو صلاحيتن ۾ واڌاري وارو تربيتي ورڪشاپ ٿي گذريو. انهيءَ تربيتي ورڪشاپ ۾ وڏي عمر وارن جي خواندگي کانپوءِ واري سکيا جي مواد ۽ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن طرفان تيار ڪيل ”اجلي راهين“ جو مواد شامل هو. ان تربيتي ورڪشاپ ۾ 15 سکيا وڻندڙ شريڪ ٿيون ۽ اهو ورڪشاپ 3 کان 5 آگسٽ 2012 تائين جاري رهيو.

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن طرفان وڏي عمر جي ماڻهن کي سکيا ڏيندڙ ماهر پروفيسر ربحانه مغني نوجوان ۽ وڏي عمر جي عورتن جي تعليم جي تصور ۽ تعليم دوران سکيا ۾ استعمال ٿيندڙ مواد جي اهميت تي روشني وڌي. انهيءَ تربيت ۾ وڏي عمر وارن کي سکيا ڏيندڙ استادن (LFS)

کي پڙهائڻ واري مواد کي سمجهائڻ لاءِ مختلف مهارتن (Techniques) سيڪاريون ويون جيئن پهاڪن (Idioms) ۽ چوڻين (Phrases) ذريعي اکر جي سڃاڻپ ڪرڻ، اخباري خبرن ۽ مواد کي پڙهڻ ۽ خط لکڻ جي جديد طريقن کي پڻ متعارف ڪرايو ويو.

ان کان علاوه عورتن لاءِ ”ڪمائيءَ ۾ واڌاري وارين صلاحيتن“ جي حوالي سان پڻ 10 ڏينهن تي مشتمل هڪ تربيتي پروگرام پڻ منعقد ڪيو ويو، جنهن جو

مقصد غربت ۾ گهٽتائي آڻڻ ۽ سکيا وڻندڙ عورتن کي معاشي طور سگهارو ڪرڻ لاءِ مختلف مهارتون سيکارڻ هو. اهو تربيتي ورڪشاپ 3 کان 13 آڪٽوبر 2012 تي ڪراچي ۽ 16 کان 25 آڪٽوبر 2012 تائين سيوهڻ ۾ پڻ منعقد ڪيو ويو. رنگونوالا ڪميونٽي سينٽر جي تربيتي ماهرن 27 شرڪت ڪندڙن کي بلاڪ پرنٽنگ، فيبرڪ پرنٽنگ، هٿ جي ڪٽهائڻ، فينسي بيگن ۽ موبائيل پاڻوچڙ، نقلي زيور ٺاهڻ ۽ موتين جي ڪم ۾ تربيت فراهم ڪئي. انهيءَ تربيت جو مقصد عورتن ۾ انهن صلاحيتن کي اجاگر ڪرڻ هو جنهن تحت انهن کي آمدني وڌائڻ ۾ مدد ملي ۽ هو معاشي طور سگهاريون ٿين.

پرائمري اسڪولن جي استادن لاءِ تربيتون

پڙهائڻ جي مهارتن ۾ اضافي واري هن پروگرام ۾ انگريزي زبان، رياضي ۽ سائنس جي مضمونن کي ترتيب ڏنو ويو هو ۽ استادن تي گهڻي توجهه ڏني وئي هئي. هن تربيتن جو مقصد انگريزي پڙهڻ، ادراڪ ۽ فهم جون مهارتون ۽ نصاب ۾ موجود بنيادي انگريزي گرامر جون سرگرميون ڪرائڻ، رياضي جي بنيادي تصورن کي سرگرمي جي بنيادن تي سمجهائڻ ۽ ان کانسواءِ ڪلاس روم ۾ اثرائتي انداز سان پڙهائڻ جي طريقڪار بابت آگاهي فراهم ڪرڻ هو. هن تربيت مان استادن خواندگي، بنيادي رياضي ۽ شاگردن ۾ تنقيدي سوچ کي وڌائڻ واري تيڪنڪس سکي. ان کانسواءِ هن تربيتي ويهڪ ۾ فيسليٽيٽرز کي سبق جي منصوبابندي تحت ٽيچنگ پريڪٽس ذريعي تنقيدي موت ڏيڻ جا موقعا پڻ فراهم ڪيا ويا.

”پروموتنگ پرائيوٽ اسڪولنگ ان رول سنڌ پروجيڪٽ“ تحت 9 ڏينهن تي مشتمل تربيتن جو بندوبست ڪيو ويو جنهن جو عنوان هو ”نصابي ڪتابن جو تعارف“ اهي ڪتاب آڪسفورڊ يونيورسٽي پريس پاران شايع ڪيا ويا آهن جن کي ايس اي ايف جي ساٿي اسڪولن ۾ نصاب طور تي پڙهائيو پيو وڃي. 5 کان 7 ڊسمبر 2012 تائين 3 ڏينهن تي مشتمل ريفريشر گريڊ 1 ۽ 2 جي استادن لاءِ ”گيت اي هيڊ سيريز بڪ 3“ تحت ڪرايو ويو. تنهن کانسواءِ گيت اي هيڊ سيريز بڪ 4 تي 6 ڏينهن تي مشتمل تربيت گريڊ 3 جي استادن لاءِ 8 کان 13 ڊسمبر 2012ع تائين ڪرائي وئي. هن تربيت ۾ پي پي آر ايس پروجيڪٽ جي 10 ضلعن مان فيز 2 جي ساٿي اسڪولن مان 202 ٽيچرز ۽ فيز 3 جي ساٿي اسڪولن مان 358 ٽيچرز شريڪ ٿيا.

ابتدائي ننڍپڻ جي تدريس تي ويهڪ

سي اي جي فيسليٽيٽرز جي خوبين ۽ ڪردار بابت آگاهي فراهم ڪئي ۽ اي سي اي جي حوالي سان نصاب تيار ڪيو ويو. تنهن کانسواءِ استادن کي سبق جي منصوبابندي جي حوالي سان تفصيلات ۽ ڪلاس جي ڪمري ۾ باهمي پڙهائڻ / پڙهڻ واري تيڪنڪس کان آگاهي فراهم ڪئي وئي. تنهن کانسواءِ صحت ۽ صفائي جهڙن اهم پهلوئن ۽ سائنس ۽ سماجي اڀياس جي مضمونن کي خواندگي ۽ رياضي جي تصورن تحت پڙهائڻ جي طريقڪار بابت سمجهائي ڏني وئي. تربيت ۾ کين ڄاڻ جي بنياد تي مضمونن جي سکيا ۽ سبقن جي منصوبابندي جي آگاهي فراهم ڪئي وئي ته جيئن سکيا جي بهترين موت ملي.

ايس اي ايف جو اڀاڀت اي اسڪول پروگرام، پبلڪ پرائيوٽ پارٽنرشپ جي شراڪت سان سرڪاري اسڪولن ۾ معياري تعليم پهچائڻ لاءِ ڪوشش رهندو پيو اچي. ان سلسلي ۾ پروگرام پاران استادن جي پيشيورائي مهارتن ۾ اضافي لاءِ ڪيترين ئي تربيتن جو بندوبست ڪيو ويو ته جيئن معياري تعليم جي پهچ کي يقيني بڻائجي. تربيتن جي انهي سلسلي حيدرآباد ۾ 5 کان 10 نومبر 2012ع تائين 6 ڏينهن تي مشتمل تربيتن جو بندوبست ڪيو ويو، هن تربيت ۾ ابتدائي ننڍپڻ جي تعليم تي (اي سي اي)، شاگردن جي روين جو نظم و ضبط ۽ محدود وسيلن اندر پڙهائڻ جي حوالي سان نصابي مضمونن جي ڄاڻڪاري مهيا ڪئي وئي. هن تربيت ۾ مٽياري ۽ بدين جي سرڪاري اسڪولن جي 20 استادن تربيتون حاصل ڪيون. جنهن ۾ کين اي

استاف لاءِ سکيا جون ويهڪون

طرف وڌي سگهون ٿا. نومبر واري مهيني ۾ ”دي ويليو اينڊ ڪوالٽي آف آرٽس ايجوڪيشن“ جي موضوع تي جناب ارشد محمود کي ڳالهائڻ لاءِ دعوت ڏني وئي. جناب ارشد محمود مشهور ڪمپوزر ۽ موسيقار آهي هن ٻڌايو ته ٻارن ۾ تخليقي اهڃاڻ آرٽ ذريعي وڌيڪ سولائي سان منتقل ڪري سگهجن ٿا. هن وڌيڪ وضاحت ڪندي ٻڌايو ته اهي ٻار جن کي آرٽ جي حوالي سان همٿايو وڃي ۽ کين تخليقي سوچ جي آزادي هوندي آهي اهي گوناگويت واري ماحول ذريعي سماج کي مختلف حلن ذريعي تبديل ڪرڻ ۾ ڀرپور ڪردار ادا ڪندا بچاءِ نه تبديل ٿيندڙ گهڻيل ماحول ۾ هڪ هنڌ ساڪن رهڻ جي.



فائونڊيشن پاران پوئين 6 مهينن دوران پنهنجي استاف جي سکيا ۾ وڌاري لاءِ مختلف فيلڊز جي ماهرن کي دعوتون ڏنيون ويون. انهن ويهڪن ڪرائڻ جو مقصد فائونڊيشن جي استاف جي پيشيورائي ۽ ذاتي مهارتن ۾ اضافو ڪرڻ هو.

ان سلسلي ۾ آگسٽ واري مهيني ۾ پروفيسر ريحانه مغني کي دعوت ڏني جنهن سر سيد احمد خان جي جديد تعليمي نظريي تي ڳالهائيو، هن ٻڌايو ته سر سيد احمد خان تعليم دان، صاحب ڪشف، ۽ سياسي اصلاحات آئيندڙ شخصيت هو جنهن جي ڪوششن سان برصغير جي مسلمانن جي مستقبل کي تبديل ڪري ڇڏيو. هن ٻڌايو ته تنهن دور جي مسلمان سندس جديد تعليم جي ضرورتن واري ڪوششن کي چڱي طرح سان سمجهي نه سگهيا جيڪا تمام ضروري هئي جنهن سان سندن مستقبل بهتري طرف وڌيو ۽ اهي ترقي جي راه تي گامزن ٿيا. پروفيسر مغني وڌيڪ ٻڌايو ته سر سيد احمد خان جو جديد تعليم وارو نظريو اڄ سچ ثابت ٿيو آهي ته قوم جي ترقي جديد تعليم تي منحصر آهي.

ڊسمبر ۾ هڪ ٻيو ڊسڪورس ڪرائڻ جو بندوبست ڪيو ويو جنهن ۾ ماهر تعليم دان جناب ڪريم امان ”امپيڪٽ آف مادرنتي آن اسلامڪ انٽيليجنٽل ڊسڪورس“ جي عنوان سان ڳالهه بولمه ڪئي. هن وضاحت ڪئي ته تجرباتي، شعوري ۽ روحاني پسمنظر تحت مسلم سوسائٽي جديد ڏانهن ڪهڙي طرح راغب ٿي. هن اها پڻ دعوت ڏني ته اچو ته ان ڳالهين ڏانهن گهري نظر ڏوڙايو ته ڪهڙي طرح اولهه جا اثرات/ عنصر (سياسي، عقلي، ثقافتي ۽ مواد جي جدت) مسلم معاشري ۾ تبديلي جو ڪارڻ بڻيا ۽ تعليم جي پيشڪيش ڪيائون ۽ انهن قدامت ڪڍڻ جي شروعات ۾ اسان جا مسلم اسڪالر پڻ شامل آهن جن جديد ڏانهن ڌڪ وڌڻ جو ذريعو چيو برو نه سمجهيو.

آڪٽوبر واري مهيني ۾ هڪ ٻيو سيشن ڪرايو ويو جنهن ۾ جناب سهيل محمد علي، ”زين ڪون“ ۽ زين آرٽ جي سکيا ۾ ان جي ڪم ڪارن بابت معلومات فراهم ڪئي، هن ٻڌايو ته ڏاهپ جيئن ته تمام ضروري آهي جنهن لاءِ ذهن کي استعمال ڪرڻو پوي ٿو ۽ ڪون ان سلسلي ۾ طاقتو ذريعو آهي ذهن کي متحرڪ ڪرڻ لاءِ سوچڻ جي صلاحيتن کي وڌائڻ سگهجي. هن وڌيڪ وضاحت ڪندي ٻڌايو ته ڪون ذهن کي تربيت ڏيڻ جو اوزار آهي جنهن ذريعي ذهني سجاڳي يا ”ستوري“ حاصل ڪري سگهجي ٿي. هن وڌيڪ ٻڌايو ته ڪون ذهني سجاڳي جي سکيا جو هڪ تمام سولو طريقو آهي جنهن ذريعي اسان پنهنجي پاڻ کي سڃاڻڻ، حقيقت پسند ٿوڙو اختيار ڪرڻ ۽ روشني، سچ ۽ حقيقت

هي ويهڪون مهارتن ۾ اضافي لاءِ مسلسل ڪرايو وينديون آهن جنهن ۾ تمام گهري جامع سکيا جا تجربا حاصل ٿيندا آهن هن ويهڪن کي ايس اي ايف جي استاف پاران تمام گهڻو ساراهيو ويو.

جانچ پڙتال واريون سرگرميون

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن پاران پنهنجي ساٿي اسڪولن جي ڪارڪردگي، ڪنيل قدمن جي افاديت ۽ جن ايرياز ۾ بهتري آڻي آهي ۽ جتي بهتري جي ضرورت آهي بابت انگ اکر گڏ ڪرڻ لاءِ باقاعدي سان جانچ پڙتال ۽ تشخيصي سرگرمي ڪئي ويندي آهي، ان سلسلي ۾ جولائي کان ڊسمبر 2012 تائين انهن سرگرمين جي تفصيل هيٺ ڏجي ٿي:

مانيٽرنگ يونٽ پاران فائونڊيشن جي ٻن پروگرامن انٽيگريٽيڊ ايجوڪيشن لرننگ پروگرام ۽ ارلي لرننگ پروگرام لاءِ ريسرچ فرم (ٽين ڌر) جي سرپرستي ڪندي تشخيصي عمل سرانجام ڏنو. هن سرگرمي ۾ جائزو ۽ شروع ڪيل اسٽڊي رپورٽ کي فائنلائز ڪرڻ، ريسرچ فرم پاران شماريات ڪندڙن جي تربيتن جي معيار ڇاچڻ ته جيئن مهارتن جي يقين دهائي ٿئي ۽ سوڦٽ ڊيٽا کي گڏ ڪيو ويو جيڪا پڻ ريسرچ فرم فيلڊ دوران حاصل ڪئي. هي سرگرمي ڊيٽا جي معيار کي پرکڻ لاءِ سرانجام ڏني ويئي. ان سلسلي ۾ رپورٽ جي ابتدائي ڊرافٽ جو جائزو ورتو ويو ۽ ان بابت راءِ پڻ ڏني وئي جنهن کي ريسرچ فرم پاران پنهنجي رپورٽ ۾ شامل ڪيو ويو. رپورٽ جي مڪمل ٿيڻ کانپوءِ اها ڊائريڪٽر، پي او آر کي منظوري لاءِ اماڻي وئي. هي رپورٽ مستقبل ۾ ڪنٽرول ڊومين ۾ مددگار ثابت ٿيندي.

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن، آئي ٽي اي ۽ ٻين اين جي اوز جي سهڪار سان سنڌ جي 10 ضلعن ۾ اينٽل اسٽيٽس آف ايجوڪيشن رپورٽ (اثر) ڪرائڻ جو بندوبست ڪرايو. آر ايم اينڊ اي پاران هارڊ ڊيٽا کي گڏ ڪيو ويو ۽ پوءِ ان جو جائزو وٺڻ کانپوءِ اها رپورٽ آئي ٽي اي، لاهور ڏانهن ڊيٽا انٽري ۽ تجزيي ڪرڻ لاءِ موڪلي وئي. ان کانسواءِ آر ايم اينڊ اي پاران آئي ٽي اي کي سندس ورڪشاپ ۾ ٽيڪنيڪل سپورٽ مهيا ڪئي آئي ٽي اي پاران هي تربيت شماريات ڪندڙن لاءِ ڪرائي هئي جن کي ڊيٽا گڏ ڪرڻي هئي. هي ورڪشاپ ٽولز بابت تعارف، ٽولز تيار ڪرڻ، ٽولز جو جائزو ۽ سروي پلاننگ بابت هو ان کانسواءِ صنفی برابري، پاڪستان ۾ تعليمي تجزيي، ريسرچ جي طريقيڪار تي پڻ بحث مباحثو ڪيو ويو.

187 آر بي سي ايس پروجيڪٽ جي اسڪولن جي اسڪول سپورٽ وزٽ دوران گڏ ڪيل معلومات جي انگن اکرن جو تجزيو پڻ ڪيو ويو. هن سروي ۾ اسڪول جي بنيادي ڳالهين (شاگردن جي داخلا، هيڊ ڪائونٽ، استادن جي حاضري، تربيت يافتہ استادن کي برقرار رکڻ وغيره) جي معلومات گڏ ڪئي وئي ۽ اين جي اوز جي اسڪولن ۾ مداخلت جو تجزيو پڻ ڪيو ويو. ان کانسواءِ اهو پڻ جانچيو ويو ته اسڪول جي ريكارڊ کي اپ ڊيٽ ڪيو پيو وڃي ۽ ٻارن لاءِ سڪڻ وارو ماحول جو بندوبست ڪرڻ جي خاطري ڪئي وئي. ان کانسواءِ اهو پڻ جانچيو ويو ته فرنيچر ۽ سڪڻ وارو ماحول محفوظ ۽ ٻار دوست آهي ۽ اسڪول جو انفراسٽرڪچر ۽ اسڪول ۾ مهيا ڪيل بنيادي ضرورتون جهڙوڪ پيئڻ جو صاف پاڻي ۽ صاف سٿرو واش روم جنهن ۾ پاڻي موجود هجي پنهنجي صحيح حالتن ۾ موجود هجڻ جي تصديق ڪرڻ شامل هو.

ٻي ٻي آر ايس فيز 1، 2 ۽ 3 جي اسڪولن لاءِ ويريڊيڪيشن وزٽ چونڊيل ضلعن ۾ ڪئي وئي. هن ويريڊيڪيشن دورن جو مقصد، انٽرپرائيز جي واعدن کي پرکڻ جن ۾ انهن کي اسڪول جي انفراسٽرڪچر کي ڪانٽريڪٽ مطابق درست ڪرائڻو هو. آر ايم اينڊ اي ٽيم پاران 70 سرڪاري اسڪولن جي معلومات جي تصديق ڪرڻ هئي جيڪي ٻي ٻي آر ايس اسڪولن جي 1.5 ڪلوميٽر ريڊيئس ۾ اچي رهيا آهن. ان کانسواءِ اهو پڻ معلوم ڪرڻو آهي ته آيا هي اسڪول فنڪشنل آهن يا نه، آڪٽوبر 2012ع فالو اپ سروي پڻ ڪيو جيڪو نومبر تائين جاري رهيو جنهن ۾ گهريل معلومات کي گڏ ڪيو ويو.

ان کانسواءِ آر ايم اينڊ اي يونٽ، استاد جو ڪردار ۽ تعليم جي جاري صورتحال تي ان جو اثر تحت ريسرچ اسٽڊي تيار ڪري رهي آهي. ان کانسواءِ ٽيچرز پروفيشنل ان رول سنڌ جي عنوان جي مواد جو جائزو ورتو پيو وڃي ان کانسواءِ ٽيچرز ٽرن اور واري مواد جو تجزيو مڪمل ٿي چڪو آهي هي ريسرچ اسٽڊي استادن جي ڪردار سازي ۽ مهارتن ۾ واڌاري واري پهلون بهتر بنائڻ لاءِ ڪين مهيا ڪئي ويندي.

سجاڳ



سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن پاران سنڌي ٻولي ۾ شايع ٿيندڙ سجاڳ مخزن جو مقصد بنيادي سطح تي ڪميونٽيز کي معلومات جي فراهمي ۾ اضافو ڪرڻ آهي. سجاڳ ميگزين جو چوٿون شمارو شايع ٿي چڪو آهي. جنهن کي سندن پڙهندڙن تائين جن ۾ گهڻي قدر ايس اي ايف جا ساٿي اسڪول ۽ ڪميونٽيز شامل آهن تائين پهچايو ويو. هن شماري جي موضوعن ۾ صوبي توڙي ملڪ ۾ تعليم جي ميدان ۾ ڪم ڪندڙن ماهرن جي خدمتن جا احوال، ڪميونٽي جي هيروز کي خراج پيش ڪرڻ جنهن ۾ اهڙن استادن جي ڪوششن کي شامل ڪيو ويو آهي جن جي ڪاوشن سان شاگردن، ڪميونٽي، والدين جي زندگين ۾ ڏسڻ لائق تبديليون آيون. ان سان گڏ هن شماري ۾ نياڻين جي تعليم، صحت بابت ۽ تعليم جي وصفن ۽ آرٽ جيڪو قومي نصاب تحت آهي بابت ڄاڻڪاري شامل ڪئي ويئي آهي. ان کانسواءِ سجاڳ مخزن جو ٻيو حصو ڪيس اسٽڊيز، تصويرن، شاعري ۽ ڪهاڻين تي مشتمل آهي جيڪي گهڻي قدر ڪميونٽي جي ٻارن، استادن ۽ پڙ والدين پاران مخزن جي لاءِ تخليق ڪري موڪليون ويون آهن جن کي روايتن شامل ڪيو ويو آهي. سجاڳ مخزن ذريعي مقامي ڪميونٽيز کي ايس اي ايف پاران سندن علائقن ۾ تعليم ۽ هنري تعليم، صحت جي حوالي سان ڪيل ڪوششن بابت آگاهي پڻ فراهم ڪئي ويندي آهي ته جيئن ڪميونٽي اندر بنيادي سطح تي تعليم جي اهميت بابت سجاڳي پيدا ٿيندي رهي ڇاڪاڻ ته ايس اي ايف پاران ڏورانهن علائقن جي ماڻهن جي بنيادي ضرورتن جنهن ۾ تعليم سرفهرست شامل آهي کي پهچايو پيو وڃي، جڏهن ته بين الاقوامي ادب ۽ ملڪي ادب جون ڪجهه اهم تخليقون پڻ ميگزين ۾ شامل رکيون ويون آهن.

سنڌ ۾ تعليم جي انتظامڪاري تي ٿيل مذاڪري جو دستاويز



سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن ۽ اي ڪي يو۔ آئي اي ڊي پاران سنڌ ۾ تعليمي جي انتظامڪاري تي ڪرايل مذاڪري جي حوالي سان خلاصو شايع ڪيو ويو آهي ۽ تعليمي ماهرن جي صلاحن، پاليسي، منصوبابندي ۽ ترقي بابت مشورا شامل آهن. هن طباعت ۾ پاڪستان ۾ تعليم جي تازه ترين صورتحال ۽ ان حوالي سان اثرائتي انتظامڪاري جي شديد ضرورت جي باري ۾ آگاهي فراهم ڪئي وئي آهي. خاص طور تي 18 آئيني ترميم آرٽيڪل 25 اي جو تعارف پيش ڪيو ويو، ان کانسواءِ هن طباعت ۾ تحقيق، تعليمدانن، پاليسي جوڙيندڙن، سياسي ليڊرشپ ۽ لاڳاپيل تنظيمن پاران روڊميپ ۽ سفارشون پيش ڪيون ويون آهن جن جي مدد سان اڳتي جي منصوبابندي ڪرڻ ۾ مدد ملندي ۽ جنهن سان تعليم جي ميدان ۾ ترقي ايندي.

ايس اي ايف جي سالياني رپورٽ



ايس اي ايف جي سالياني رپورٽ ۾ ڪم ڪارين جي ڪارڊگي ۽ ڪاميابيون جيڪي گذريل سال دوران فائونڊيشن حاصل ڪيون تنهن بابت تفصيل ڏني وئي آهي. ايس اي ايف جي رپورٽ ۾ فائونڊيشن ۽ ان جي ڪم ڪارين بابت خلاصو پيش ڪيو ويو آهي، هي رپورٽ اسٽيڪ هولڊرز ۽ ٻين خواهشمندن کي پيش ڪئي ويندي آهي جنهن ۾ فائونڊيشن جي ڪارڪردگي، مالياتي ڪارڪردگي بابت تفصيل ڏنا ويا آهن. سالياني رپورٽ 2009-10 ع شايع ٿي چڪي آهي ۽ پڻ ورهاڻڻ جي لاءِ مڪمل تيار آهي. ان کانسواءِ سالياني رپورٽ 2010-11 ع مڪمل ٿي چڪي آهي ۽ شايع ٿيڻ جي آخري مرحلي ۾ آهي.

ايس اي ايف جي ويب سائيٽ جي ٻيهر سنوارپ

ايس اي ايف جي ويب سائيٽ (www.sef.org.pk) مختلف ماڻهن، فردن ۽ ادارن جي لاءِ رابطي جو پهريون ڏاڪو آهي جن ۾ ڊونرز، پروجيڪٽ پارٽنرز ۽ اسڪول اسٽيڪ هولڊرز لاءِ هي سائيٽ معلومات جي حوالي سان ٻنهي مقامي ۽ بين الاقوامي سطح تي تنقيدي ڪردار ادا ڪري ٿي. پوئين ٽن مهينن ۾ اداري جي ويب سائيٽ جي ڊزائيننگ ۾ تبديلي ڪئي پئي وڃي جنهن ۾ موضوع، اميجز ۽ انٽرايڪٽو نيوگيشن مينيوجن جو مقصد پڙهندڙ يا ڏسندڙن کي آساني سان مواد سمجهڻ ۾ اچي ۽ ان جا اميجز توجهه ڏيارين ۽ ويب استعمال ڪندڙن کي سولائي ۽ سهولت وارو تجربو پڻ ٿئي. ويب سائيٽ ۾ فائونڊيشن پاران ڪنيل قدامت بابت تازه ترين معلومات، سنڌ صوبي ۾ ڪيل ڪم ڪارين جا تفصيل، آن لائين درخواستون ۽ گڏوگڏ وڊيو ريسورسز مهيا ڪيو ويو آهي. ويب سائيٽ ۾ فائونڊيشن جي جاري ڪم ڪارين بابت مڪمل معلومات کي مسلسل اپڊيٽ ڪيو پيو وڃي. هن ويب سائيٽ ۾ هڪ سيڪشن ”ميڪنگ اي ڊفرنس“ جو شامل ڪيو ويو آهي جنهن ۾ اسٽيڪ هولڊرز بابت دلچسپ / معلوماتي اڪائونٽ ڪوليو ويو آهي جيڪي ايس اي ايف پاران تعليم جي حوالي سان ڪنيل قدامت ۾ پوئين ٻن ڏهاڪن کان سهلاڙيل آهن. سو اسان جي ويب سائيٽ کي ورت ڪريو ۽ فائونڊيشن پاران تعليم جي پهچ لاءِ ڪنيل قدامت بابت مڪمل معلومات حاصل ڪريو ته جيئن سنڌ ۾ تعليم جو معيار بهتر بنائڻ ۾ اوهان به حصيدار بڻجو.

ايس اي ايف جو هنري ڪارنر

ايس اي ايف پاران وومينز لٽريسي اينڊ ايمپاورمينٽ پروگرام جي سکيا حاصل ڪندڙ عورتن جي حوصله افزائي ڪرڻ لاءِ سندن مهارتن جي استعمال ذريعي علائقائي هٿ جي هنر جي لاءِ ”ايس اي ايف ڪرافٽ ڪارنر“ جي نالي سان ويب سائيٽ ۾ اضافو ڪيو ويو آهي. جنهن ۾ سکيا حاصل ڪندڙ عورتن کي هٿ جي هنر جي حوالي سان حاصل ڪيل مهارتن ذريعي تيار ڪيل هٿ جي هنر جي نمائش ڪئي وئي آهي ان ڪارنر ۾ هٿ جو هنر ۽ تازو ٿي سندن تيار ڪيل هٿ واري ڪٺڙائي، موفس (بنيادي خيال يا تصور) جو ڪم جيڪو مبارڪباد واري ڪارڊن، بيگن، پائوچ ۽ فريم جي ڪم ۾ ڪتب ايندو آهي کي اجاگر ڪيو ويو آهي. هن ڪارنر جو مقصد سکيا حاصل ڪندڙ عورتن جي ڪيل ڪم کي مارڪيٽ ۾ متعارف ڪرائڻ آهي جنهن جي ذريعي سکيا حاصل ڪندڙ عورتنون انڪم جنريشن جا موقعا پيدا ٿين. هن ڪارنر بابت وڌيڪ معلومات حاصل ڪرڻ لاءِ ايس اي ايف جي ويب سائيٽ www.sef.org.pk/craft.php جو ورت ڪريو.

ادارتي اسٽيشنري

ادارتي اسٽيشنري جنهن ۾ پلانر ۽ نوٽ بڪ شامل آهن تيار ڪيا ويا آهن جيڪي اسٽيڪ هولڊرز ۽ ايس اي ايف جي اسٽاف ۾ ورهايا ويا جنهن جو مقصد فائونڊيشن جي ايڊووڪيسي ڪرڻ آهي

تعليم جي انتظامڪاري تي پاليسي ڊاٽلاگ

هن مذاڪري ۾ جن ماهرن بطور نمائندگي ۽ رڪن جي حصو ورتو تن ۾ ڊاڪٽر عشرت حسين (ڊين ۽ ڊائريڪٽر، انسٽيٽيوٽ آف بزنس ايڊمنسٽريشن)، جناب جاويد حسن علي (اڳوڻو سيڪريٽري اسٽيبلشمينٽ ڊويزن)، ڊاڪٽر قيصر بنگالي (اڪنامسٽ، اپلائيڊ اڪنامڪ ريسرچ سينٽر، ڪراچي يونيورسٽي)، جناب پرويز صحر (چيف پروگرام مئنيجر، ريفارم سپورٽ يونٽ)، جناب عبدالواحد عقيلي (ايم ڊي، سنڌ ٽيڪنيڪل ايجوڪيشن اينڊ ووڪيشنل ٽريننگ اٿارٽي)، جناب احسن ريان (سي اي او، دي آئي ڪيئر فائونڊيشن)، ڪئپٽن (ريٽائرڊ) ڊاڪٽر يو اي جي عيسائي (وائيس چانسلر، اقراء

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن، آغا خان يونيورسٽي۔ انسٽيٽيوٽ فار ايجوڪيشن ڊولپمينٽ جي تعاون سان پاليسي ڊاٽلاگ جو بندوبست ڪيو. هن پاليسي ڊاٽلاگ جو موضوع 18هين ترميم هو، جنهن جو مقصد هو اسٽيڪ هولڊرز لاءِ اوپن ڪميونيڪيشن ۽ تعميري بحث ڪرائڻ ته جيئن انهن پاران بهترين حل لاءِ عملي لاپ حاصل ٿئي. 10 جولائي 2012 ع تي ٿيندڙ هن مذاڪري ۾ 120 کان مٿي فردن شرڪت ڪئي جن ۾ اڪثريت تدريسي شعبي، تعليمي ميدان ۾ عملي ڪم ڪندڙ حڪومتي نمائندن ۽ ميڊيا جي فردن شرڪت ڪئي.

يونيورسٽي)، ڊاڪٽر محمد ميمڻ (ڊائريڪٽر آغا خان يونيورسٽي انسٽيٽيوٽ فار ايجوڪيشن ڊولپمينٽ)، پروفيسر انبينا غلام علي - ستاره امتياز - (ايم ڊي، سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن ۽ ڊاڪٽر جاويد لغاري (چيئرمين، هائر ايجوڪيشن ڪميشن) شريڪ ڪئي. ان موقعي تي شرڪت ڪندڙ چيو ته 18هين ترميم کي چئناج طور تي نه سمجهيو وڃي پر اهو هڪ بهترين موقعو آهي؛ هنن ان ڳالهه جي تائيد ڪئي ته ڏکيو پاسو مالياتي ناهي پر انتظامڪاري ۽ ان کي بهتر بنائڻ لاءِ صوبي وٽ تمام گهڻا وسيلا موجود آهن جن کي اجا تائين ڪتب نه آندو ويو آهي؛ ان لاءِ حڪومت کي گهرجي ته هو ائين جي اوز ۽ پرائيويٽ سيڪٽر سان گڏجي ڪم ڪري ته جيئن اسڪولن

اندر بهتر انتظامڪاري جو هڪ چار بڻجي سگهجي. نمائنده رڪنن ان ڳالهه جي پڇڙي سان ڪوٽ کي محسوس ڪندي چيو ته مقامي سطح تي مهارتن جي منصوبي، عمل درآمد ڪرائڻ، جانچ پڙتال ۽ تجزيو ڪرڻ جي سخت ضرورت آهي اهي بنيادي ڳالهون آهن جن ته عمل ڪرڻ سبب اسان تعليم جي سيڪٽر ۾ ڪا خاطر خواهه بهتري نه آئي سگهيا آهيون. انهن حڪومت پاران ڪنيل اهم قدم جي ضرورت تي ڳالهائيندي چيو ته ان تي عمل ڪرڻ پڻ تمام ضروري آهي ته جيئن تعليم جو مقصد حاصل ٿي سگهي ۽ هر ٻار تعليم حاصل ڪري سگهي جيڪا 18هين ترميم جو اصل مقصد پڻ آهي.

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن پاران بين الاقوامي خواندگي ۽ جوڏيهائو ملهائيو

ڪنهن به طرح ڏکيو ناهي.

مڪيه نمائندن ان ڳالهه ڏانهن توجهه ڏياري ته امن ۽ پائيداري جي واڌاري لاءِ خواندگي اهم شرط آهي ۽ ان سان ملڪ ۾ پيدا ٿيل انتشار ۽ اختلافات جنهن سبب قوم ٽڪڙن ۾ ورهائجندي پئي وڃي ان جو علاج پڻ تعليم جي طاقت وسيلي ڪري سگهجي ٿو. تعليم جي اثر ۽ ڪردار سان برداشت جو مادو پيدا ٿئي ٿو برداشت جي قوت سان امن ۽ پائيداري جي فضا کي وڌيڪ پکيڙي سگهجي ٿو، ان کانسواءِ مڪيه نمائندن ان ڳالهه جو اعتراف پڻ ڪيو ته پاڪستان ۾ خواندگي جي شرح بلڪل افسرده هئي پر ملڪ اندر مهارتن جا ذخيره موجود آهن ۽ مخلص ۽ حساس ماڻهن سخت محنت سان تعليم جي ميدان ۾ خاطر خواهه تبديلي آندي. مڪيه نمائندن جو ان ڳالهه تي اعتماد آهي ته تعليم جي حوالي سان سوالن کي اٿارڻ جي سخت ضرورت آهي ته هن وقت تعليم جو معيار ڪٿي آهي؟ ۽ عوام کي خاموشيءَ سان اهو سڀ ڪجهه برداشت نه ڪرڻ گهرجي. انهن اهو پڻ چيو ته اسان جو هن جڳهه تي گڏجي ويهڻ ۽ ان مسئلي تي سوچڻ، وضاحتون ۽ تصور پيش ڪرڻ اهو سڀ اڄ جي نصاب کي بهتر بنائڻ لاءِ آهي ۽ ان ڳالهه جي پڻ ضرورت آهي ته اهو ڪم اڳتي وڌي پروان چڙهي. مڪيه نمائندن چيو ته جيڪا ڪوٽ موجود آهي اها پوري ٿيڻ گهرجي ۽ هي بحث ان کي پرڻ جي هڪ ڪوشش آهي ۽ اها اميد رکجي ٿي ته هن مقصد لاءِ هاڻي معاشري کي پڻ گڏ ٿيڻو پوندو ته جيئن معياري تعليم سڀني لاءِ واري ڪوشش ڪامياب ٿئي.

سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن پاران 8 سيپٽمبر 2012ع تي بين الاقوامي خواندگي ڏيهائو ملهائيو ويو جنهن جو موضوع ”لٽريسي ۽ پيس“ هو، هن ڏيهائو ملهائڻ جو سبب عوام کي خواندگي ۽ ان جي مسئلن بابت آگاهي فراهم ڪرڻ هو. 2012ع جي هن بين الاقوامي ڏيهائو ۾ 100 کان مٿي فردن شرڪت ڪئي جن ۾ تعليمدان، حڪومتي نمائندن، ائين جي اوز جي نمائندن ۽ ميڊيا جي نمائندن شرڪت ڪئي ۽ پاڪستان ۾ خواندگي ۽ تعليم جي موجوده صورتحال تي بحث مباحثو ڪيو ويو.

هن سال جي ڏنل موضوع مطابق خواندگي ۽ تعليم، امن و امان جي صورتحال تي سڌو سنئون اثر وجهن ٿا ۽ ان سان ملڪ ۾ پائيداري جي فضا ۾ اضافو ٿئي ٿو بابت ڳالهه ٻولھ ڪئي وئي. موضوع تي ڳالهائڻ لاءِ مڪيه نمائنده ميمبرن (پينلسٽ) جن ۾ نالي واري شخصيتن جهڙوڪ: پروفيسر انبينا غلام علي (ايم ڊي، سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن)، جناب عباس راشد (چيئرمين، سوسائٽي فار ايڊوانسمنٽ آف ايجوڪيشن)، جناب ارشد محمود (ڊائريڪٽر پروگرامز نيشنل اڪيڊمي آف پرفارمنگ آرٽس)، محترمہ بيلا رضا جميل (ڊائريڪٽر پروگرامز، ادارہ تعليم و آگاهي) ۽ جناب ڪرامت علي (ايگزيڪيوٽو ڊائريڪٽر، پاڪستان انسٽيٽيوٽ آف ليبر ايجوڪيشن اينڊ ريسرچ) بحث ۾ حصو ورتو ۽ پنهنجا تجربا سلهاڙيندي چيو ته امن و امان جي صورتحال تي ڪهڙي طرح سان خواندگي جو اثر پوي ٿو ۽ تعليم طرف ڌيان ڏيڻ سان قوم ترقي طرف گامزن ٿي سگهي ٿي ۽ بهتر تبديليءَ اڻي پاڻ ملهائي سگهي ٿي ۽ ائين ڪرڻ

استادن جي مهارتن جي نظم و ضبط لاءِ سيڪنڊ پاليسي ڊائلاگ

نون اصولن ۽ طريقيڪار سان گڏ و گڏ ٽيڪنالوجيز کان متعارف ڪرايو وڃي جيڪو ترقي يافته ملڪن ۾ تعليم جي بهتريءَ لاءِ ۽ استادن جي مهارتن ۾ بهتري ۽ تڪڙي اضافي لاءِ استعمال ٿي رهيو آهي ته جيئن استادن پنهنجي مهارتن ۾ اضافو ڪندي شاگردن کي بهترين موٽ ڏيئي سگهن.

ان کانسواءِ پاڪستان اندر گوسٽو استادن جو مسئلو پڻ زير بحث رهيو ان جي حل لاءِ پڻ جديد ٽيڪنالاجي جي مدد ۽ مانيٽرنگ سسٽم کي وڌيڪ مؤثر بنائڻ ذريعي حل ڪرڻ جو مشورو ڏنو ويو. ان کانسواءِ ان ڳالهه طرف پڻ اشارو ڪيو ويو ته تعليم جي شعبي ۾ سياسي اثر و رسوخ کي ختم ڪيو وڃي چاڪاڻ ته ان سان پڻ ڪافي مسئلا حل ٿي ويندا ۽ معياري تعليم طرف وڌڻ جو وڌيڪ موقعو ملندو. ان کانسواءِ مڪيه ميمبرن اهو مشورو ڏنو ته والدين ۽ سول سوسائٽي کي مڪمل طرح سان تعليم جي تمام تر مرحلن ۾ داخل اندازي ڪرڻي پوندي انهن کي اسڪول انتظاميا ۽ استادن سان لهه وچڙ ۾ اچڻو پوندو ته سندن ٻارن جي ڪهڙي ڪارڪردگي آهي يا اسڪول جو ماحول ڪيئن آهي استادن اسڪولن ۾ اچڻ ٿا يا نه جيڪڏهن اچڻ ٿا ته ڪيئن پڙهائين ٿا. ان مداخلت سان تعليم جي هاڻوڪي صورتحال ۾ خاطر خواهه بهتري ايندي. تعليم جي بهتري، واڌاري ۽ رسائيءَ لاءِ سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن لڳاتار اڳڙا پالسي ڊائلاگ ڪرائيندو رهيو آهي جنهن ۾ هر مڪتبه فڪر سان تعلق رکندڙ فردن، ماهرن ۽ ڄاڻون ماڻهن کي گهرائي انهن جي مثبت ۽ معياري رابين ۽ صلاحن کي دستاويزي شڪل ۾ پڻ اڻي ٿو ته جيئن ايندڙ وقت ۾ اهو رفرنس طور استعمال ڪري سگهجن.

31 ڊسمبر 2012ع تي سنڌ ايجوڪيشن فائونڊيشن (ايس اي ايف) ۽ آغا خان يونيورسٽي انسٽيٽيوٽ فار ايجوڪيشن ڊولپمينٽ (اي ڪي يو - آئي اي ڊي) پاران سيڪنڊ ايجوڪيشن ڊائلاگ جنهن جو عنوان ”استادن جي مهارتن لاءِ اصول، ضابطا ۽ نظم و ضبط“ هو جو بندوبست ڪراچي جي هڪ مقامي هٽل ۾ ڪيو ويو. هن ڊائلاگ ۾ تعليمي ماهرن ۽ تدريسي ادارن جي ميمبرن شرڪت ڪئي ۽ تعليم جي شعبي ۾ ڪم ايندڙ معيارن بابت گفتگو جو ٻيو مرحلو شروع ڪيو ويو جنهن ۾ سڀني ميمبرن گڏيل طور تي مختلف پيش ڪيل صلاحون (خصوصي طور تي استادن لاءِ) لاڳاپيل ادارن ۽ پاليسي جوڙيندڙن تائين روڊ ميپ جي صورت ۾ پهچايون. تنهن کانسواءِ پاليسي سطح تي ڪم ڪندڙن ڏانهن خصوصي طور سنڌ صوبي ۽ ملڪ جي ٻين صوبن لاءِ مسئلن جا حل لاڳاپيل اختيارين کي پهچايا ويا.

هن ڪانفرنس ۾ جن پينلسٽ (مڪيه ميمبرن) حصو ورتو تن ۾ نالي وارين شخصيتن جهڙوڪ: جناب تاج حيدر (پاليسي پلانر ۽ فائونڊر ميمبر، پاڪستان پيپلز پارٽي)، ڊاڪٽر زبير شيخ (ايگزيڪيوٽو ڊائريڪٽر، سنڌ ٽيچرز ايجوڪيشن ڊولپمينٽ اٿارٽي)، جناب اصغر سومرو (ايڊوائيزر، ڪميونيڪيشن اينڊ آٽو ريج سوشل پاليسي اينڊ ڊولپمينٽ سينٽر)، جناب ڪرامت علي (ايگزيڪيوٽو ڊائريڪٽر، پاڪستان انسٽيٽيوٽ آف ليبر ايجوڪيشن اينڊ ريسرچ) ۽ محترمہ بيلا رضا جميل (ڊائريڪٽر پروگرامز، ادارہ تعليم و آگاهي) شامل هئا. مڪيه ميمبرن پاران ان ڳالهه تي زور ڏنو ويو ته استادن جي مهارتن ۾ اضافي لاءِ سموري ملڪ ۾ اهم قدم کڻندي کين